

TUSEN ÅR TILL

Verksamhetsberättelse 2017
Ekerö pastorat

Innehåll

Tusen år till.....	3
Gudstjänst – en stund där himmel och jord får mötas.....	5
Undervisning – om inte vi sjunger ”Gudsånger” med barnen, vem gör det då?.....	8
Diakoni – ord i handling.....	14
Mission – möten och berättelser om hopp.....	18
Begravningsverksamheten – välskött och tillgängligt	22
Förvaltningsberättelse 2017.....	26
Flerårsöversikt.....	27
BILAGA	
Statistik- gudstjänster och verksamhet i utdrag.....	29

SVENSKA KYRKAN EKERÖ PASTORAT 2018

FOTO

MAGNUS ARONSON, MOONA BJÖRKLUND, STEFAN CHRISTOPHS, KAROLINA ENOCHSSON,
THOMAS ERLANDSSON, HANNA HOLMLUND, MAGNUS MYRBERG, CHRISTIN SAGNÉR,
KRISTINA STRAND LARSSON OCH ANNA THORSTENSSON

Tusen år till

I TUSEN ÅR HAR Lovö, Munsö, Adelsö och Ekerö kyrkor stått där de står som land- och sjömärken, en självklar del av bygden. Tornspirorna har pekat mot himlen och sagt att allt inte bara är sådd och skörd och vardag utan att det även finns en annan osynlig dimension i livet då kyrkklockorna har ringt in helg och helighet över nejden.

UNDER ALLA DESSA ÅR har kyrkorna använts till samma ändamål. I tusen år har föräldrar kommit hit för att döpa sina barn, barnen har vuxit upp och gift sig, för att sedan vigas till sin sista vila under kyrkans valv. Gräs täcker nu det gamla handelscentrat Birka och Hovgården som ligger i ruiner, men kyrkorna finns kvar. De finns kvar, inte därför att de är historiska minnesmärken eller pittoreska inslag i den gamla kulturmiljön, utan står för något som vi människor inte kan leva utan. Skulle man uttrycka det mer profant så skulle man kunna säga: En affärsidé som burit genom tusen år kan inte vara helt fel.

FÖR EN TID är vi som bor och verkar i Ekerö en del av denna långa kedja och vår uppgift är att värna

och förvalta det arv som anförtrotts åt oss och lämna det vidare i gott skick till generationerna som kommer efter oss. Detta skulle inte vara möjligt utan dig! Din medlemsavgift gör så att kedjan förblir obruten. Att vi kan lämna efter oss det arv som vi fick ta emot och tillsammans får vi be att våra tusenåriga kyrkor ska få fylla sin uppgift i åtminstone tusen år till.

Monika Regnfors Sjörén
kyrkoherde

Axplock från året som gått

I kyrkoordningen står det:
Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst,
bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.
Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och
leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas,
Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas.
Allt annat som församlingen utför är stöd för och
en konsekvens av denna grundläggande uppgift.

GUDSTJÄNST

– en stund där himmel och jord får mötas

I EKERÖ PASTORAT HAR VI FIRAT 307 gudstjänster tillsammans med 13 193 besökare, vilket ger ett genomsnitt på **42** besökare per gudstjänst. En stund där himmel och jord möts och det finns utrymme för längtan, helighet och samtal – var annars finns den möjligheten?

VAD BETYDER VÅRA GUDSTJÄNSTER för dem som är med?

Här är några röster;

”I den här kyrkan får jag en skön känsla av lugn och stillhet.”

”Att det skulle vara så här hade jag inte räknat med.”

”Jag fick verkligen något att fundera på under hela veckan.”

Om experimentet med att mejla predikningar har man sagt:

”Jag fick din predikan nu när jag sitter på ett hotellrum i Chicago. Jag tänker ta med några tankar i det anförande som jag senare idag ska hålla här.”

”Nu orkar jag inge längre ta mig till kyrkan, men jag känner mig med, när jag får mejlet från dig.”

GUDSTJÄNSTER KAN FIRAS PÅ MÅNGA OLIKA SÄTT och på många olika platser. De boende på

Ekgården och Kullen firade en djurgudstjänst. Tillsammans med häst, hundar, getter, kaniner och hönor lästes berättelsen om Fransiskus av Assisi och många goda skratt uppstod när geten åt upp en av deltagarnas bulle, hunden gav hals tillsammans med Sonorakören och hästen lade sitt ”visitkort” mitt i salen.

MUSIKEN SPELAR EN VIKTIG ROLL I GUDSTJÄNSTEN och kan uttrycka det som finns bortom ord. I pastoratet finns det åtta körer för vuxna och sex barnkörer med sammanlagt cirka trehundra körsångare. Man går till sitt rep en gång i veckan. Några gånger per termin sjunger man vid gudstjänster och nån gång vid någon musikgudstjänst eller konsert.

Några körsångare om att sjunga i kör;
”Genom kören har jag fått nya vänner, som alla har det gemensamt att vi tycker om att sjunga. För mig personligen har det betytt oerhört mycket, ser alltid fram emot våra övningar på torsdagskvällarna och har sedan första dagen där, känt mig välkommen av alla körmedlemmar.”

”Att få vara med i en kör gör mig glad och lycklig!

EKERÖ KYRKAS NYA ORGEL invigdes den 22 oktober 2017. Eftersom orgeln har mer än 1300 pipor är det ett kvalificerat arbete som kräver skickliga orgelbyggare och många års erfarenhet. Pipor från den gamla orgel som Pehr Zacharias Strand byggde 1843 har renoverats och finns nu i orgeln tillsammans med ny tillverkade pipor av högsta kvalitet. Under vintern och våren byggdes orgeln i Paschens verkstad i Kiel i Tyskland. Och i slutet av juli anlände den till Ekerö kyrka. Under fyra intensiva veckor monterades den. Sedan var det dags för det svåra, men helt avgörande arbetet att intonera (stämma) orgeln. Nu är orgeln i bruk och några av landets främsta organister har redan medverkat i orgelkonserter.

Orgelkommittén:

Sören Nordström, Monika Regnfors Sjören, Ulla Wistrand, Kerstin Baldwin Sterner, Göran Grabn, Mårten Mårtensson, Roland Johansson och Torbjörn Gustafsson

DOP, VIGSLAR OCH BEGRAVNINGAR

Det kanske allra viktigaste som görs i pastoratet är att döpa, viga och begrava. 103 personer har under året vigts till gravens vila, 55 har blivit man och hustru och 151 har döpts. Till dessa högtider har det sammanlagt kommit 13 041 gudstjänstbesökare.

Så här kan det gå till:

”Evide Gud, vi tackar dig för att du i dopets källa låter det vatten strömma fram som ger världen liv.” Här, i detta ögonblick, står en skara människor vid dopfunten. De är fyllda av förundran, tacksamhet och omsorg om ett litet barn som vilar tryggt i en vuxen famn. Barnet är iklädd den vita dopdräkten, som så många i familjen burit genom tiderna. Återigen har ett nytt namn och ett nytt datum broderats in i klänningen.

Ett litet barn, finklädd med lackskor, klättrar upp på den lilla pallan som placerats vid dopfunten. Det tar emot den stora, guldglänsande dopkannan. Vattnet fylls sakta i dopfunten, det porlar vilsamt och livgivande. Dopfontens kant är vackert dekorerad med blommor som plockats från ängen utanför kyrkan.

Det är ett unikt ögonblick och ett unikt barn som döps i denna stund. Med stor ömhet och omsorg torkar dopfaddern den nydöptes huvud. Dopservetten är sydd och broderad av dopbarnets mormor. Barnen som kommit till dopet samlas kring dopbarnet och sjunger sånger de övat på; ”Blinka lilla stjärna” och ”Gud som haver barnen kär”. Deras ögon är fyllda av fascination, stolthet och nyfikenhet. Dopljuset tänds och dopbarnet välkomnas till Livet, till Kristi kyrka på jorden, till församlingen.

Det är många år sedan kristendomsundervisningen plockades bort i skolorna. Förr när dopföräldrar tillfrågades om någon bett aftonbön med dem så brukade de svara att det funnits en farmor eller mormor. Så säger de inte numera. Det tillhör undantaget att någon lärt dem be aftonbön. Det här betyder att om barnen som nu växer upp i Ekerö pastorat ska få höra Bibelns berättelser, veta något om Gud och Jesus och få uppleva kyrkorum och gudstjänst så är det från oss. För om inte vi sjunger "Gudsånger" med barnen finns det inte så många andra som gör det. Undervisning i olika former och för olika åldrar blir därför en ytterst viktig uppgift.

UNDERVISNING

– om inte vi sjunger ”Gudsånger med barnen, vem gör det då?”

Kyrkans förskola

PÅ NYÅRS DAGEN HÄNDE NÅGOT. Drottningholms förskola hade brunnit ner och sjuttio barn och deras föräldrar stod utan förskola. Nu undrade Ekerö kommun om vi kunde hjälpa till. ”I nöden prövas vännen”, sägs det, och vi i Ekebyhovskyrkan trängde ihop oss och kunde låna ut lokaler till kommunen. I raskt tempo löstes frågor som utrustning, möblering, sophämtning, säker hämtning och lämning med bilar, hur kyrkans förskolas gård kunde upplåtas m.m. Vi samsades fram till augusti med ömsesidigt utbyte av kunskap och insikter. Så här skriver vår förskolechef Sarah Sjösward: ”Vi på kyrkans förskola fick praktiskt arbeta med vår likabehandlingsplan om hur vi bemöter varandra och hur vi kan hjälpa våra medmänniskor. Med mycket god inställning från personal och bra strukturer fick vi båda verksamheterna att fungera. Många frågor följde om vad som kan hända vid en brand, kan det hända även oss? Men samtidigt en nyfikenhet på barnen som använder gården. Barnen på förskolan använder ofta begrepp som hänsyn och respekt och i vardagen på förskolan finns stort utrymme för att lyssna på varandra och att få utrycka sina tankar och idéer.

I KYRKANS FÖRSKOLA som är en heltidsförskola går 34 barn. Förskolan har fortsatt mycket nöjda föräldrar. Det visar bland annat Ekerö kommuns enkät som alla föräldrarna får svara på. Kyrkans förskola har fortsatt lång kö till förskolan och har fler barn i kön än vi kan ta emot.

Öppen förskola

ÖPPEN FÖRSKOLA ÄR EN ÖPPEN VERKSAMHET för föräldralediga med barn i åldrarna 0-6 år på Munsö, Ekebyhovskyrkan och på Lovö. Under året har vi haft 3 635 möten med barn och föräldrar. Under höstterminen har föräldrarna börjat cirkulera mellan de öppna förskolorna i hela Ekerö pastorat. Mona Wikborg berättar: Ett exempel är en pappa från Ekerö som en fredag provade att åka ut till Munsö församlingsgård tillsammans med sina tre barn i åldrarna 0-4 år. Vid ankomsten klockan nio påtalade han den mycket långa resvägen så att jag skulle förstå att han nog inte skulle återkomma till Munsö fler fredagar. Jag kände mig nästan skyldig för att ha lurat ut honom den långa vägen till Munsö med tre små barn skrikandes i bilen. Efter att ha fikar, pysslat, lekt och ätit lunch blev klockan 13 så att jag fick påminna om att vi stänger. Barnen ville inte åka hem och pappan tackade så mycket och sa att det var en suverän verksamhet för han familj och att de skulle komma tillbaka nästa fredag. Sedan dess är de återkommande deltagare på Munsö.

Mona Wikborg har sytt upp tygkassar till barnen som kan låna en vid gudstjänsten.

Konfirmationsundervisning och ledarutbildning

UNDER 2017 ÖKADE ANTALET konfirmander och sjuttio konfirmerades. Under året hade vi 44 ungdomar i den tre-åriga ledarutbildningen.

En konfirmand skriver:

När jag hörde att mina kompisar hade anmält sig till konfa så visste jag inte så mycket om det, men jag hakade på. Jag hade inte så höga förväntningar på det, hur kul kan det vara att hänga i kyrkan? Men så fel jag hade. Efter ett år hade vi berört ämnen som inte diskuteras varken hemma eller i skolan. Jag hade lärt känna tjugofem nya kompisar, ja alla blev vi kompisar och de som jag kände sen tidigare lärde jag känna på ett nytt sätt. Och framförallt fick jag lära känna mig själv bättre! Jag insåg att jag faktiskt har möjlighet att bestämma själv vem jag vill vara. Jag fick nya perspektiv på vad som faktiskt är viktigt för just mig. Kyrkan är inte tråkig i mina ögon längre. För mig är kyrkan en plats där jag bara kan få vara. Det krävs inget av mig där, jag behöver inte prestera utan bara vara mig själv. Tillsammans med alla andra. Där är jag accepterad.

Mamma till en konfirmand skriver:

Jag skickade iväg min dotter på konfirmandläger och det var som att jag fick hem en ny version av henne en vecka senare. Sprudlande glad över alla upplevelser och vänner, nya tankar och hon kändes väldigt mycket mer självständig. Och allt detta på så kort tid. Tack!

**Ekerö pastorat vill vara ett föredöme i arbetet för en hållbar ut-
veckling genom att skapa delaktighet och ett växande engagemang
för Guds skapelse**

ur Ekerö pastorats vision för miljöarbetet

Miljö – att hålla värmen i en kall lada

UNDER 2017 BLEV Ekerö pastorat miljödiplomerat. Susanne Olsson, församlingspedagog och miljösamordnare berättar:

– Vilken tur att vi får varm soppa efter gudstjänsten, säger min bänkgranne då vi sitter i Lovö prästlada på tacksägelsedagen.

Själv sitter jag påpälsad med en extrafilt. Filtten lämnar jag över till henne som sitter och huttrar i draget. Det är riktigt ruggigt ute och och det känns även inne i ladan. I ladan är det uppdukat för gudstjänst och fika och den stora kastullen står och puttrar ute på backen. Vi är många här tillsammans med körerna och Elin Rydström berättar om hur hon arbetar med hållbar utveckling på Lovö prästgård.

Den här dagen är också en glädjens dag då vi får ta emot vårt miljödiplom enligt Svenska kyrkans miljödiplomeringsystem. Under tre år har förtroendevalda och anställda arbetat med inköps- och resepolicy, sopsortering, el, uppvärmningssystem i våra kyrkor och lokaler och mycket annat. Nu ska vi skapa nya mål för att kunna nå vårt nästa steg i miljödiplomeringen för att vi tycker att det är viktigt att värna den skapelse vi ska ta ansvar för.

*Diplomerare från Stockholms stift:
Ylva Wahlström Ödmann (teolog), Urban Hermansson (sakkunnig) och Kim Qvarnström (sakkunnig)*

*Representanter från Ekerö pastorat
kyrkoherde Monika Regnfors Sjören, kyrkogårdschef Henrik Mattsson*), miljöutskottet med ordförande Eva Elmberger, miljösamordnare Susanne Olsson, kyrkorådets ordförande Sören Nordström *), kyrkorådets vice ordförande Krister Skånberg*

*) ej med på bilden

Invigning av Ekerö kyrkliga syförenings utställning inför 90-årsjubileet i Ekebyhovskyrkan

DIAKONI

– ord i handling

VI DELAR ALLA ERFARENHETER AV att livet kan vara tufft och svårt en del perioder. Diakonin i pastoratet gör skillnad. Vi kan genom akutkassan hjälpa människor eller bara finnas här för stöd och samtal när man upplever sig inte ha så många andra möjligheter. Under året har 160 människor kommit till samtal och över hundra människor har fått ekonomisk hjälp på olika sätt.

Tack snälla ni för att jag äntligen får möjlighet att sova i en skön säng! Jag trodde aldrig att jag genom kyrkan kunde få hjälp med att både kunna köpa sängen på IKEA och få den hemburen av era vaktmästare. Välsignat är ert arbete i kyrkan!
En kvinna som sökte bidrag till en säng, kvinnan hade tidigare bara en madrass på golvet.

Det är svårt nog att vara så sjuk och gå här med oron alldeles själv!

En man som har en pågående behandling av prostatacancer.

Om ni bara förstod vad det betyder att få 1500 kr för att kunna köpa mina extra vitaminer och jag ska unna mig och katten något gott ikväll.

Bidrag 1 500 kr.

Det är jättejobbigt nu, jag känner mig så ensam, visst så har jag kompisar men de kanske inte riktigt förstår hur svårt det är att få ekonomin att gå ihop nu när jag är själv med mitt barn. Det betyder så mycket att kunna köpa lite kläder till mitt barn, det ger liksom lite tröst!

Klädbidrag 1 500 kr.

DIAKONI ÄR OCKSÅ att många ska känna sig bekväma och välkomnade i alla våra sammanhang. Det vi vill lyfta lite extra är kontraktsresan som gjordes till Åland med deltagare från hela Birka kontrakt (Bromma församling, Ekerö pastorat, Färingsö församling och Västerleds församling). Vi fick en heldag med vackert väder, nya vänner, goda skratt och friska saltstänk från Ålandshav.

I somras var det många barnfamiljer som hade en trevlig dag på Eskilstuna Zoo, där man träffade djuren och fick klappa dem, åt god mat och lekte tillsammans.

Sedan är vi glada för det initiativ som startade från Stig-Arne Ekhall med läsecirkeln Al Dente, som fångat så många intresse att man valde att utöka och göra två grupper!

Syföreningens vernissage i slutet på oktober är också en av höjdpunkterna då vi bjöds på god soppa och fantastiskt tårtkalas. Där kunde vi ta del av den 90-åriga historia med föremål som både är skänkta och skapade till Ekerö kyrka.

Vi avslutade året med ett stort julfirande som började med en gudstjänst och därefter samlades vi kring maten, sångerna och den traditionella julsagan, för att sedan nöjda avsluta dagen med kaffe och julgodis.

NU ÄR DIAKONIN MYCKET STÖRRE ÄN diakoner i pastoratet. Varje gång vi finns till för varandra, varje gång vi sträcker ut vår hand till någon annan eller varje gång vi visar omtanke om någon annan sker det något med oss själva och dem vi möter och det är diakoni oavsett om man är diakon, präst, vaktmästare, förtroendevald eller medmänniska.

Tack för att vi gjort allt det här tillsammans 2017.

Ekebyhovskyrkans Café

2017 BLEV ETT HÄNDELSRIKT och utmanande år då det nya köket i Ekebyhovskyrkan installerades. Livsmedelstillståndet blev klart från Ekerö kommun och hälso- och myndighetskontroll genomfördes. Köket var nu godkänt för att användas. Namnet "Ekebyhovskyrkans Café" blev registrerat hos Patent- och registreringsverket.

Husmor Sirkku Granlund satte igång och rivstartade med julpransplundringar och torsdagssoffa. Den 24 mars fakturerades den första beställningen till minnesstunder efter begravningar med mat och kaffe. Det blev totalt 28 beställningar under året.

Här är en av de 28 beställningarna: Ett par kom till Ekebyhovskyrkan och träffade en präst inför begravningen av mannens syster. Sirkku bytte ett par ord med dem och frågade om det hade några tankar om ett eventuellt begravningskaffe. De hade de inte. När de hade samtalat en stund var det början på ett begravningskaffe med mat och tårter och gemenskap för åttio nära och kära. På dagen var Stora salen i Ekebyhovskyrkan dukat med systemens favoritfärger i ljus och servetter. Maten var hennes älsklingsrätt. Alla kunde känna igen mannens syster som de var här för att ta avsked i varenda detalj.

- Jag vill att begravningen ska kännas så bra som möjligt, för den här dagen är kanske den viktigaste för dessa människor som är där. Jag vill att de får ett fint minne av den här minnesstunden. Paret kommer ibland förbi och tar en kopp kaffe och byter ett par ord.

Vänfamilj och återbruksprojekt

KARIN GUSTAFSSON, FLYKTING-SAMORNARE, OM då när känslan av maktlöshet förändrades till något positivt.

Det var, när jag hösten 2015, fick kontakt med en ensamstående mamma från Eritrea som just kommit hit, som det gick upp för mig hur jag kunde bidra. Utan mycket till gemensamt språk bjöd hon med mig hem till hennes och dotterns lilla lägenhet. Vi satte oss på madrassen på golvet. Jag minns att jag snabbt såg mig omkring och konstaterade att det var allt som fanns. Med hjälp av google translate och en kusin som tolkade i ena änden av telefonen, delade hon en gripande berättelse om flykten, gummibåtsfärden, vandrigen genom Europa, evigheten på asylboendet i norr och ankomsten till Ekerö. Väl här oroade hon sig mycket över hur hon skulle lyckas få till ett fungerande hem till sig och dottern då allt var väldigt dyrt och hon inte kände någon som kunde hjälpa henne att hitta och få hem möbler.

Vi kom överens om att hjälpas åt. Jag pratade med mina grannar, vänner, vi tittade på bilder och jag ringde på blocketannonser, skickade ut förfrågan om hjälp att köra möbler på FB, fick med en tolkande volontär i loppen och på ett par dagar hade vi tillsammans ordnat ett mysigt hem, haft inflyttningsfest med sockerkaka och enjera, och på köpet fått vänner för livet.

DET VAR DÅ IDÉN FÖDDES till att bygga upp en samverkansplattform för att ta tillvara på möbler och annat återbrukbart som boende på Mälaröarna inte behöver som jag sedan kunde förmedla till dem som flyttar hit och inga möbler har. I mötet som uppstod med mamman, hennes dotter och min egen familj insåg jag också så mycket det berikar och ger oss alla när vi möts med öppenhet och nyfikenhet. Jag önskade att fler skulle få vara med om det.

Det där första mötet blev till en förening som skapar sociala och stöttande nätverk för nyanlända och ensamkommande. Det var också fröet till det som idag går under namnet "Vänfamilj- och återbruksprojekt" i vilket Ekerö kommun och Ekerö pastorat är huvudsamarbetsparter - ett projekt som handlar om att skapa möten och hur vi kan lära av varandra snarare än att någon finns där för att hjälpa.

MISSION

– möten och berättelser om hopp

Ordet kommunikation kommer av det latiska *communicare* som betyder *göra tillsammans*. Det första är mötet, det andra är mötet och det tredje är mötet. Med andra ord relation.

Samarbete pågår!

Gemenskap pågår!

Kommunikation

VILKEN BILD HAR EKERÖBORNA om Svenska kyrkan här ute på Mälardöarna? När jag byter några ord med människor på bussen eller i snabbköpet och vi kommer in på något som handlar om livet och döden så har jag hittills bara hört gott om det som Ekerö pastorat gör här lokalt. Någon pratar om sin dotter som nyligen konfirmerats, någon nämner de vackra kyrkorna och kyrkogårdarna och någon berättar om den nyanlända familjen de fick träffa och lämna över en soffa. Vi får vara med och dela människors liv på olika sätt. I glädje och sorg, i stort som smått.

HUR BIDRAR FUNKTIONEN KOMMUNIKATION till dessa möten? Pastoratets kommunikation behöver genomsyras av det som vi brinner för och hoppas på. Under 2017 har alla anställda hittat en form för planering av verksamhet och schemaläggning som möjliggör en helt annan struktur för pastoratets kommunikation till Ekeröborna. Kalendern på pastoratets webbplats är helt aktuell med ett halvårs framförhållning. Uppgifter till annonseringen i lokalpress hämtas från samma källa vilket säkerställer kvaliteten på informationen som går ut. Med andra ord använder kommunikationsfunktionen bokningssystemet Aveny som uppdateras av personal på expeditionen genom att de lägger in planering och kontinuerliga ändringar som de får från verksamhetsansvariga. Så för att kommunicera externt utgår vi från tydlig internkommunikation. Samma gäller för all kommunikation, vi bygger inifrån och ut.

Verksamhetsplanering pågår!

Kyrkoval

I HÖSTAS VAR DET DAGS FÖR KYRKOVAL. Svenska kyrkan är en öppen folkkyrka som styrs av folkvalda kyrkopolitiker tillsammans med biskopar, präster och diakoner.

I kyrkovalet görs val till tre olika nivåer;
1) till kyrkofullmäktige i Ekerö pastorat,
2) Val till stiftet, regionalt: och
3) Val till kyrkomötet, nationellt

I Ekerö pastorat röstade 2 400 personer vilket är 26 % av medlemmarna och innebar en ökning med nästan 11 % i jämförelse med valet 2013!

Så här skriver Susanna Enström, Eleonor Hammarsten, Catrin Jacobsén och Camilla Prejner:

”Vi var fyra kanslisters som såg fram emot kyrkovalet med spänd förväntan. Ingen av oss hade tidigare arbetat under ett kyrkoval. Kollegorna sa: ”inget att stressa upp sig över, det kommer någon enstaka då och då”. Så var inte fallet. Efter att den första högtidliga rösten lagts ned i valurnan var vi redo. Ingen av oss var dock beredda på det engagemang som vi såg bland församlingsbor. Vi hade aldrig kunnat förutse att vi faktiskt skulle ha en folkströmning av väljare som ville göra sin röst hörd.

Ett flertal kvällar hade vi öppet när det var annan verksamhet i huset och det blev nästan en intern tävling att värva röstare. Engagemanget från kollegor och besökare var överväldigande och väldigt roligt.

Möjligheten att ta ut röstkort på plats gjorde att många besökare spontanröstade. Makarna, som var ute på en kvällspromenad med hunden, stack in huvudet för att lägga sin röst även om de inte hade med sig röstkortet. Postbudet som skulle lämna tidningar kunde både rösta och låna toaletten när hon ändå hade vägarna förbi.

Allt som allt var det en fröjd att tillsammans få jobba under valet och se det fina engagemang som finns för en demokratisk kyrka.”

Kyrkoyal

17SEP2017

*Invigning Munsö askgravlund 9 maj
Fr v: Agnes Keskikangas, Monika Engelhardt, Erika Nilsson, Alva Ledung och Henrik Mattsson*

Välskött & tillgängligt

BEGRAVNINGSVERKSAMHETEN

Våra kyrkogårdar ska vara välskötta och tillgängliga för alla. Vår ambition är att vara en modern förvaltning, men samtidigt värna om vårt kulturarv.

Begravningsverksamhetens organisation

KYRKOGRÅDSUTSKOTTET MED REPRESENTANTER för våra fem kyrkogårdar sammanträdde 8 gånger under året.

Ledamöter i utskottet:

Eeva Axe, ordförande

Lars-Erik Udd

Annbritt Lindberg

Anna Jakobsson

Marianne Grusell

Thomas Billig

Länsstyrelsens ombud: Eva Laurén

Begravningsverksamhetens administration:

Susanna Enström, Eleonor Hammarsten

Vaktmästare vid Lovö kyrkogård:

Thomas Erlandsson

Vaktmästare vid Ekerö kyrkogård: Mårten Becker,

Erika Nilsson och Peter Andersson

Vaktmästare vid Adelsö – Munsö kyrkogård:

Monika Engelhardt, Agnes Keskikangas

Maskinansvarig på kyrkogårdarna:

Tjalle Forselius

Vaktmästare vid borgerliga begravningar:

Rizgar Karim

Kyrkogårdschef: Henrik Mattsson

Något om 2017

ÅRET HAR KANTATS AV FÖRÄNDRINGAR både förändringar som vi råar över och sådant som vi inte råar över. Under växtsäsongen april-november har vi haft två säsongsanställda och utöver detta har åtta sommarjobbare varit anställda.

Vi har varit på studieresa till årets kyrkogårdsförvaltning i Harplinge, vilket har resulterat i ett visions- och målarbete för kyrkogårdsförvaltningen i Ekerö pastorat. Men året har också inneburit personalförändringar med sjukskrivningar och frånfalle.

NÅGOT SOM DOCK HAR GENOMSYRAT ÅRET är kreativitet! En av höjdpunkterna var vid allhelgona då all ordinarie- och extrapersonal mötte upp och var tillgängliga för att möta besökare på kyrkogårdarna. Ljus tändes för alla gravsatta, egna kransar tillverkades till försäljning och egen äpplemust serverades.

Under 2017 har Ekerö pastorat miljöcertifierats. Vi följer certifieringen och arbetar aktivt med bland annat källsortering, bikupa, ängsväxter och äpplemust.

Den 23 mars genomfördes samråd om Adelsö askgravlund. Stina Blomkvist från Tengbom arkitektkontor presenterade en grundidé och församlingensborna fick möjligheten att tycka till. Den 9 maj invigdes askgravlunden på Munsö av den tidigare församlingsprästen Svän Fågelkvist. Han ackompanjerades av skönsång och vacker fiolmusik med Eleonor Hammarsten och Helena Hansson.

Vid Lovö skogskyrkogård anlades en ny parkering med belysning närmare entrén och med hårdgjord yta.

I digitaliseringsens fotspår har vi utfört ortofotografering av kyrkogårdarna. Tjänsten stämmer väl överrens med gravbokens digitala sökfunktion på www.svenskagravar.se

Studieresan till årets kyrkogårdsförvaltning i Harplinge resulterade i att allt är möjligt och att allt inte behöver vara som det alltid har varit. Vårt arbete kan förenas med pastoratets vision och vår vision lyder:

”Vara en naturlig mötesplats med fokus på livskraft, meningsfullhet och skapande.”

7 borgerliga begravningar förrättades vid Ekerö hembygdsgård.

UTBILDNINGAR UNDER ÅRET

- Uppgradering av gravboken och kartan – Eniac, Aveny Grav
- Arbetsmiljöarbete med riskhantering
- Säkerhetsutbildningar traktor och grävmaskin

KONFERENSER UNDER ÅRET

- SKKF Rikskonferens, Örebro
- NKKF, Nordiskkonferens, Köpenhamn
- SSIB Vår- och höstkonferens,
- Eniacs användarmöte, Stockholm
- Framtidsverkstad, Örebro
- Nätverksträffar för både administrativ personal samt kyrkogårdschefer.

AKTIVITETER

Följande aktiviteter genomfördes under året

- Löpande registrering i gravboken
- Årlig avstämning med gravskötselavtal
- Årlig skötsel på kyrkogårdarna
- Kyrkogårdsvandringar
- Arbetsmiljöarbete med riskanalyser och systematik.
- Arrangör av kollegeträff för kanslipersonal i Stockholms län.
- Allhelgonavårdar vid våra kyrkogårdar

ÅTGÄRDER

Följande åtgärder har utförts under året:

- Montering av kulturgravar
- Inköp av ny elbil
- Inköp av ny gräsklippare till Ekerö och Lovö kyrkogårdar
- Projektering och byggstart av askgravlund på Adelsö kyrkogård

EJ UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Följande åtgärder har inte utförts under året.

- Gjutjärnsstaket på Lovö kyrkogård
- Komplettering av kyl, Ekerö kyrkogård

Begravningsverksamhetens resultat

Begravningsavgift, enhetlig avgift 24,6 öre

Budget - 195 000

Resultat 158 000

Statistik

Kistgravsättningar 11

Urngravsättningar 60

Askgravsättningar 19

Minneslund 49

TOTALT Gravsättningar 139

TOTALT antal gravplatser 3 673

TOTALT upplåtna gravplatser 1 786

Återlämnade gravplatser under året 9

Återtagna gravplatser under året 18

Gravplatsskötslar

– Serviceverksamheten, trossamfundet 314

– Begravningsverksamheten 114

Henrik Mattson
kyrkogårdschef

Lovö kyrka och kyrkogård i sommarskrud

FÖRVALTNINGSberättelse

ur Årsredovisning för räkenskapsåret 2017

INFORMATION OM VERKSAMHETEN

Ekerö pastorat (252003-8130) samverkar med Ekerö församling (252000-0213) Adelsö-Munsö församling (252004-0284) Lovö församling (252000-0221) och utgör en kyrklig samfällighet enligt lag om Svenska kyrkan och kyrkoordningen för Svenska kyrkan. Pastoratet har sitt säte i Ekerö kommun. Pastoratet har genom kyrkorådet tillsammans med kyrkoherden det övergripande ansvaret för att församlingarna fullgör sina grundläggande uppgifter att fira gudstjänst, bedriva undervisning, samt utöva diakoni och mission. Dessa verksamheter beskrivs närmare i kyrkoherdens verksamhetsberättelse. Pastoratet är också huvudman för begravningsverksamhet. Kyrkorådet är pastoratets styrelse och har hand om den ekonomiska förvaltningen och förvaltningen av pastoratets egendom samt har ansvar för pastoratets personal. Kyrkorådet tillsätter de utskott som behövs, under 2017 ett arbetsutskott, ett kyrkogårdsutskott, ett kyrkoantikvariskt utskott, ett fastighetsutskott, ett ekonomiutskott samt ett miljöutskott. I pastoratets årsredovisning anges belopp i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges.

RESULTAT OCH STÄLLNING

Verksamhetens kostnader uppgår till 39 945 *). Verksamhetens resultat, efter skatteintäkter och finansnetto samt avräkning med begravningsverksamheten, uppgår till 2 994 *).

MÅLSATT KAPITAL

Svenska kyrkan förändrade under år 2005 synsättet på värdesäkringen av eget kapital. Allt sedan kyrkans delande med staten år 2000 har man strävat efter att hålla balanserade budgetar. Detta har inneburit att ett års negativa resultat måste återställas inom tre år. Överskott har dock tillförts det egna kapitalet. För att närma sig bokföringslagens begrepp om fritt och bundet kapital har Svenska kyrkan därför infört begreppet målkapital. Detta ska spegla det kapital som pastoratet behöver och måste återställas om brist uppstår. Belopp utöver fastställt målkapital är numera fritt att disponera. Pastoratet beslutade (KR-protokoll 2015-10-22) att låta det fastställda målkapitalet ligga kvar på 25 mkr.

MEDLEMSANTAL PER 2017-12-31

	Medlemmar	Invånare	Andel
Ekerö församling	10 127	15 860	64 %
Lovö församling	623	984	63 %
Adelsö-Munsö församling	1 217	1 723	71 %
Totalt	11 967	18 567	64 %

KYRKOAVGIFT

Pastoratets kyrkoavgift är 91 öre och begravningsavgiften är numera gemensam över riket 24,6 öre. Utöver kyrkoavgiften och begravningsavgiften tas en stiftsavgift ut med 3 öre för de kyrkotillhöriga. Stiftsavgiften ingår inte i vår redovisning.

---

*) Om inget annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor.

FLERÅRSöversikt

ur Årsredovisning för räkenskapsåret 2017

	2017	2016	2015	2014	2013
ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR					
Tillhöriga 31/12 (antal)	11 967	12 099	12 264	12 326	12 424
Andel tillhöriga 31/12 av invånarna	% 64,5	66,1	68,0	68,8	70,3
Kyrkoavgift exkl. begravnings- och stiftsavg.	% 0,91	0,91	0,91	0,91	0,91
Begravningsavgift	% 0,24	0,16	0,16	0,16	0,16
Medelantal anställda	47	47	47	43	38
INTÄKTS- OCH KOSTNADSANALYS					
Verksamhetens intäkter***	42 729	41 493	40 984	44 229	43 671
Verksamhetens kostnader	-39 945	-38 715	-38 524	-34 761	-33 960
Förändring av ändamålsbestämda medel	-	-	-	-27	-15
Eliminering av begravningsverksamhetens resultat*	158	179	266	289	-523
<i>Verksamhetens resultat</i>	2 942	2 957	2 726	9 730	9 173
Resultat från finansiella investeringar	52	-5	112	-59	-336
Årets resultat #	2 994	2 952	2 838	9 671	8 837
Kyrkoavgift exkl begravnings- och stiftsavgift	31 400	29 507	29 549	29 100	27 211
- varav slutavräkning **	1 752	1 013	138	1 619	966
Personalkostnader/verksamhetens intäkter	% 58,9	61,3	60,8	48,0	49,8
Av- och nedskrivningar/verksamhetens intäkter	% 5,0	4,3	4,3	3,8	3,8
EKONOMISK STÄLLNING					
Fastställt mål för det egna kapitalets storlek	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Eget kapital ##	65 459	61 176	58 224	55 386	45 715
Soliditet	% 89,9	87,6	88,2	87,2	69,0
Värdesäkring av det egna kapitalet	% 4,9	5,1	5,1	21,1	24,0

1) För specifikation av begravningsverksamhetens resultat se not 3.

**) Se Redovisningsprinciper, Kyrkoavgift och begravningsavgift, för förklaring.

***) Addera verksamhetens int. med begravningsverksamhetens resultat (*)

#) Årets resultat 2013-2014 (7,2 resp. 5,6 milj.) innehåller två fastighetsförsäljningar.

##) Utvecklingen av eget kapital beror på fastighetsförsäljningar 2013-2014 ovan samt de positiva resultat 2012-2017.

Nyckeltalsdefinitioner

· Kyrko- och begravningsavgift (%) - Anges i procent av den kommunalt beskattningsbara inkomsten.

BILAGA

STATISTIK GUDSTJÄNSTER OCH VERKSAMHET I UTDRAG

	ADELSÖ-MUNSÖ FÖRSAMLING		EKERÖ FÖRSAMLING		LOVÖ FÖRSAMLING		EKERÖ PASTORAT 2017
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	
Antal invånare	1 723	1 712	15 860	15 602	984	977	18 567
Antal medlemmar	1 217	1 217	10 127	10 251	623	631	11 967
Andel medlemmar %	71	71	64	66	63	65	64
Kyrkliga handlingar, in- och utträden folkbokförda i pastoratet							
Dop som slutförts i ministerialbok							
Totalt antal döpta	12	9	85	62	5	8	102
Konfirmationer som slutförts i ministerialbok							
Totalt antal konfirmerade	4	1	57	66	0	2	61
Totalt antal konfirmerade i församlingens konfirmandverksamhet			68	65			68
Antal konfirmerade vars huvudsakliga konfirmandtid var på av församlingen arrangerade läger			68	65			
Antal konfirmerade som inte är folkbokförda i församlingen			10	12			
Antal konfirmander som deltagit i konfirmandarbetet men slutat före konfirmationen			2	0			
Vigslar som slutförts i ministerialbok							
Antal vigslar enligt Svenska kyrkans ordning	5	9	22	21	0	3	27
Välsignelser av borgerligt ingånget äktenskap							
Antal välsignelser	0	0	0	0	0	0	0
Begravningar som slutförts i ministerialbok							
Antal begravningar enligt Svenska kyrkans ordning	10	6	72	69	3	3	85
Aktiva inträden i församlingen under året	3	0	18	15	1	0	22
Aktiva utträden ur församlingen under året	9	16	135	116	10	4	154
Huvudgudstjänster							
Antal sön- och helgdagar då huvudgudstjänst ej anordnats	12	15	4	3	8	8	24
Antal högmässor	10	8	28	44	18	17	56
Antal deltagare	322	167	1 404	1 594	521	493	2 247
Antal kommunioner	213	132	1 152	1 415	280	253	1 645
Antal gudstjänster	3	4	2	2	6	7	11
Antal deltagare	146	82	227	145	233	401	606
Antal söndagsmässor	0	2	9	27	0	0	9
Antal deltagare	0	84	389	1 355	0	0	389
Antal kommunioner	0	66	345	970	0	0	345
Antal söndagsgudstjänster	16	11	5	6	15	18	36
Antal deltagare	716	240	331	423	800	499	1 847

	ADELSÖ-MUNSÖ FÖRSAMLING		EKERÖ FÖRSAMLING		LOVÖ FÖRSAMLING		EKERÖ PASTORAT 2017
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	
Antal familjemässor	0	0	1	0	0	0	1
Antal deltagare	0	0	92	0	0	0	92
Antal kommunioner	0	0	81	0	0	0	81
Antal familjegudstjänster	3	7	6	4	2	2	11
Antal deltagare	201	418	745	421	156	149	1 102
Andra gudstjänster							
Antal temamässor som huvudgudstjänst	0	2	1	2	1	1	2
Antal deltagare	0	53	66	66	75	17	141
Antal kommunioner	0	25	43	60	53	15	96
Antal temagudstjänster som huvudgudstjänst	3	3	4	3	2	5	9
Antal deltagare	90	60	201	96	175	321	466
Antal temamässor ej som huvudgudstjänst	0	0	1	0	1	0	2
Antal deltagare	0	0	8	0	21	0	29
Antal kommunioner	0	0	8	0	15	0	23
Antal veckomässor	0	0	45	47	0	2	45
Antal deltagare	0	0	1 474	1 288	0	22	1 474
Antal kommunioner	0	0	1 386	1 210	0	12	1 386
Antal sjukkommunioner (sockenbud)	2	1	0	0	0	0	2
Antal deltagare	4	3	0	0	0	0	4
Antal kommunioner	4	3	0	0	0	0	4
Antal temagudstjänster ej som huvudgudstjänst	1	2	1	0	1	0	3
Antal deltagare	23	25	8	0	43	0	74
Antal vecko- och söndagsböner	0	2	42	37	1	2	43
Antal deltagare	0	26	754	702	4	22	758
Övriga offentliga gudstjänster							
Antal gudstjänster	3	2	6	5	9	2	18
Antal deltagare	314	410	875	850	350	211	1 539
Antal kommunioner	0	0	0	0	0	0	0
Ej offentliga gudstjänster							
Antal gudstjänster	2	2	35	42	0	0	37
Antal deltagare	88	34	696	838	0	0	784
Antal kommunioner	0	0	63	97	0	0	63
Musikgudstjänster							
Antal musikgudstjänster	2	14	12	22	10	21	24
Antal deltagare	80	883	882	2 003	683	2 065	1 645
Antal kommunioner	0	0	0	0	0	0	0

	ADELSÖ-MUNSÖ FÖRSAMLING		EKERÖ FÖRSAMLING		LOVÖ FÖRSAMLING		EKERÖ PASTORAT 2017
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	
Gudstjänster vid kyrkliga handlingar samtliga							
Antal dopgudstjänster	25	23	84	97	42	47	151/157
Antal deltagare	908	800	2 887	3 649	1 695	2 053	5 490
Konfirmationsgudstjänster - PASTORATSGEMENSAMT							
Antal konfirmationsgudstjänster			6	5			6
Antal deltagare			1 175	1 043			1 175
Antal kommunioner			1 087	605			1 087
Antal vigselgudstjänster	7	13	36	48	12	17	55
Antal deltagare	360	612	2 130	2 695	769	1 084	3 259
Antal kommunioner	0	0	0	0	0	0	0
Välsignelseakter för par som har gift sig borgerligt							
Antal välsignelser	0	0	0	0	0	0	0
Antal deltagare	0	0	0	0	0	0	0
Antal begravningsgudstjänster	11	11	71	69	21	13	103
Antal deltagare	468	536	2 882	2 698	942	722	4 292
Antal kommunioner	0	0	0	0	0	0	0
Visning av kyrkan och musikverksamhet							
Antal visningar av kyrkan	4	0	1	1	4	7	9
Antal konserter	0	0	7	4	0	2	7
Antal deltagare	0	0	1 452	946	0	328	1 452
Antal barnkörer	2	2	3	3	3	3	8
Medlemmar i dessa	16	20	42	30	47	50	105
Antal ungdomskörer	0	0	0	0	0	0	0
Medlemmar i dessa	0	0	0	0	0	0	0
Antal vuxenkörer	1	1	4	4	1	1	6
Medlemmar i dessa	8	10	157	176	22	20	187

	ADELSÖ-MUNSÖ FÖRSAMLING		EKERÖ FÖRSAMLING		LOVÖ FÖRSAMLING		EKERÖ PASTORAT 2017
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	
Diakonalt arbete							
Hembesök Antal tillfällen	15	9	55	3	0	0	70
Besök på sjukhus eller annan institution Antal tillfällen	0	0	5	0	0	0	5
Frivilliga medarbetare i församlingens diakonala arbete Antal personer	15	15	58	45	15	15	88
Barn- och ungdomsverksamhet							
ANTAL REGELBUNDET DELTAGANDE I BARN- OCH UNGDOMSGRUPPER UNDER ÅRET							
Kyrkans förskola - PASTORATSGEMENSAMT			34	34			34
0-3-åringar							0
4-6-åringar			0	390			0
7-9-åringar							0
10-12-åringar							0
13-15-åringar							0
16-19-åringar			100	73			100
20-25-åringar			2	5			2
Antal besök i öppen barn- och ungdomsverksamhet under året							
0-3-åringar	473	441	638	851	245	187	1 356
4-6-åringar	114	201	375	15	110	71	599
7-9-åringar	0	0	253	320	0	0	253
10-12-åringar	0	0	116	256	0	0	116
13-15-åringar	0	0	0	0	0	0	0
16-19-åringar	0	0	555	743	0	0	555
20-25-åringar	0	0	51	94	0	0	51
Besök av vuxna i öppna förskolan	481	581	903	881	296	216	1 680
UPPSÖKANDE VERKSAMHET I SKOLA/FÖRSKOLA/FRITIDS - PASTORATSGEMENSAMT							
Antal besökstillfällen			11	7			11
Antal besökta skolklasser			6	7			6
Antal besökta andra grupper			0	0			0
Ledare för barn- och ungdomsverksamhet							
Anställda	2	1	17	19	2	2	21
Frivilliga			102	78			102
Unga konfirmandledare av de frivilliga ledarna räknade ovan			44	40			44

	ADELSÖ-MUNSÖ FÖRSAMLING		EKERÖ FÖRSAMLING		LOVÖ FÖRSAMLING		EKERÖ PASTORAT 2017
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	
Vuxenverksamhet							
REGELBUNDEN GRUPPVERKSAMHET VUXEN							
Syföreningar/arbetskretsar							
Antal syföreningar/arbetskretsar	3	3	1	1	0	0	4
Antal medlemmar	12	12	16	18	0	0	28
Bibelgrupper och samtalsgrupper om kristen tro							
Antal grupper	1	1	2	1	0	0	3
Antal medlemmar	6	0	50	28	0	0	56
Sorgegrupper - pastoratsgemensamt							
Antal grupper			1	0			1
Antal medlemmar			9	0			9
Grupper med kulturell inriktning							
Antal grupper	0	1	2	2	0	0	2
Antal medlemmar	0	10	20	20	0	0	20
Övriga grupper							
Antal grupper	0	2	2	5	0	0	2
Antal medlemmar	0	30	18	65	0	0	18
ÖPPEN VERKSAMHET							
Retreater och pilgrimsvandringar							
Antal påbörjade dagar	1	1	0	0	2	2	3
Antal deltagare	12	7	0	0	17	15	29
Öppen verksamhet med kulturellt innehåll							
Antal tillfällen	0	2	29	34	0	0	29
Antal deltagare	0	133	401	550	0	0	401
Öppen gemenskapsverksamhet							
Antal besök	318	240	947	1 215	0	0	1 265

Tack för 2017!

Och tack, Ekerö kyrkliga syförening, för 90 jättefina och viktiga år då ni stickat och sytt för att sälja till förmån för andra människor! Syföreningens ordförande Kerstin Balck Ahlén, vid sista Blomningsfesten i maj 2017 i Ekerö kyrka.

Svenska kyrkan
EKERÖ ADELSÖ-MUNSÖ LOVÖ

2018-05-08

POSTADRESS Ekerö pastorat, Box 116, 178 22 Ekerö
BESÖKSADRESS Björkuddsvägen 2, Ekerö
08-560 387 00
www.svenskakyrkan.se/ekero
www.facebook.com/ekeropastorat
www.instagram.com/ekeropastorat